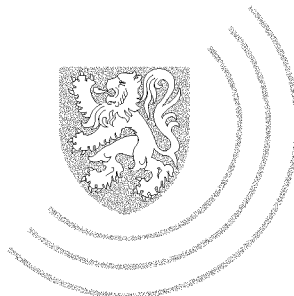

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

28 oktober 1998

BELEIDSBRIEF

Stedelijk beleid

Beleidsprioriteiten 1998-1999

ingediend door de heer Leo Peeters,
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Stedelijk Beleid en Huisvesting

INHOUD

INLEIDING	3
BEGROTINGSJAAR 1998	3
1. OPVOLGING SIF-BELEID	3
1.1. Stand van zaken	3
1.2. Ondersteuning en begeleiding	3
1.3. Communicatieplan SIF	4
1.4. Beleidsthema's	4
1.5. Administratieve ondersteuningsstructuur : Het SIF-team	5
1.6. ISOSIF	6
1.7. Wetenschappelijk onderzoek	7
2. VLAAMS INCLUSIEF STEDELIJK BELEID	8
2.1. Het Mercuriusfonds	8
2.2. Huisvesting	9
2.3. Lokale besturen	10
2.4. Werkgelegenheid	10
2.5. Openbaar vervoer en mobiliteitsconvenants	11
2.6. Milieuconvenants	11
2.7. Welzijn en gezondheid	12
2.8. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	13
2.9. Toerisme	14
2.10. Schoolopbouwwerk	14
2.11. Armoede	15
2.12. Brusselse Aangelegenheden	15
2.13. Gelijkekansenbeleid	15
2.14. Financiën	16
2.15. Gezondheidsbeleid	16
3. INTERNATIONALE PROJECTEN	16
URBAN	16
Contacten met Nederland	17
BELEIDSINTENTIES STEDELIJK BELEID 1998-1999	18
4.1. SIF-convenants	18
4.2. Samenwerking OCMW en gemeente	18
4.3. Partnerschap met de gemeenten	18
4.4. Lokale creativiteit en vernieuwing	18
MOTIES	19

1. Inleiding

Het werken aan de revitalisering van de steden en gemeenten en hun achtergestelde buurten is voor de Vlaamse regering een topprioriteit.

In het Vlaams regeerakkoord staan, voor wat het stedelijk beleid betreft, twee aspecten centraal: de oprichting van het Sociaal Impulsfonds en de uitwerking van een inclusief stedelijk beleid.

Deze beleidsbrief stedelijk beleid 1998 is in twee delen opgevat. Een eerste deel bevat een overzicht van de realisaties in het begrotingsjaar 1998, terwijl het tweede deel een prognose omvat van de beleidsinvulling voor het komende jaar.

Begrotingsjaar 1998

1. Opvolging SIF-beleid

1.1. Stand van zaken

SIF-plus gemeenten

Vanaf 1997 kregen alle Vlaamse gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie de mogelijkheid om een driejarig SIF-convenant met de Vlaamse overheid af te sluiten. Op 31.12.1997 hebben de 31 SIF-plusgemeenten en de VGC, die meer krijgen dan het gewaarborgd trekkingsrecht, dit engagement aangegaan en een overeenkomst voor 1997-1998-1999 afgesloten.

Waarborggemeenten

De situatie bij de waarborggemeenten is anders. Er zijn 243 convenants tot stand gekomen, waarvan 6 gemeenten zich enkel voor het jaar 1997 gebonden hebben. Daarnaast zijn er 35 gemeenten die geen convenant bezitten. Deze gemeenten hebben wel de intentie of zijn volop bezig de convenant voor te bereiden. Ze zijn immers de middelen nog niet kwijt, vermits ze voor 1998-99 nog in aanmerking komen om een beleidsovereenkomst af te sluiten.

1.2. Ondersteuning en begeleiding

De Vlaamse Gemeenschap heeft geopteerd voor een partnerschap met de lokale beturen en bouwde daarom een ondersteuningsbeleid uit in samenwerking met partners (de Koning Boudewijnstichting, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van de Vlaamse Provincies en de 5 Vlaamse provincies). Voor de coördinatie en de uitvoering van het SIF werd binnen de Administratie Binnelandse Aangelegenheden een SIF-cel opgericht.

Haar opdracht is alle mogelijke ondersteuningsvragen en -initiatieven zo doelmatig mogelijk te laten doorgaan. Maandelijks wordt met de diverse partners een overleg georganiseerd. Die vrij hoge overlegfrequentie bleek bij de start van het SIF nodig te

zijn. Op die manier konden via provinciale rondes een groter aantal gemeenten worden geïnformeerd, konden eenduidige antwoorden worden verstrekt en tijdig lokale ondersteuningvragen worden opgespoord en verwerkt.

1.3. Communicatieplan SIF

De Vlaamse regering hecht een groot belang aan een lokaal informatie- en communicatiebeleid. Van alle lokale besturen wordt verwacht dat de inhoud van de plaatselijke acties in het kader van het SIF gecommuniceerd wordt met de bevolking. Wat de SIF-plusgemeenten betreft wordt een duidelijk info- en communicatiebeleid gevraagd. Op grond daarvan stemmen de Vlaamse overheid en het lokaal bestuur samen hun communicatiebeleid op elkaar af.

Voor de verwezenlijking van deze doelstelling heeft de Vlaamse regering beslist tot de aankoop van zendtijd op de regionale TV-stations voor de uitzending van twee golven van informatieve magazines. De eerste golf liep in tijdens het voorjaar 1998, de tweede golf start begin oktober 1998. Deze uitzendingen laten zowel de realisaties van de Vlaamse regering inzake de verbetering van de leefbaarheid van steden zien als de concrete lokale acties in achtergestelde buurten.

In de eerste golf kwamen volgende themata aan bod: sociale huisvesting, openbaar vervoer, initiatieven voor kansarmen in onderwijs, recyclage van afval, cultuur voor kansarmen, veiligheid, werkgelegenheidsinitiatieven, het samenleven in wijken, jongeren en vrije tijd en tenslotte winkelen.

Op 7 april 1998 besliste de Vlaamse regering om gelijktijdig met de uitzendingen advertenties te plaatsen in de huis-aan-huisbladen gedurende de twee golven.

1.4. Beleidsthema's

Het SIF-evaluatierapport 1997 bevat een thematische analyse die gebaseerd is op een steekproef van alle 30 SIF+-gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie en 49 waarborggemeenten, in totaal dus 80 gemeenten. Het evaluatierapport 1998 werd op 6 oktober 1998 aan de Vlaamse regering medegedeeld en wordt ook besproken in de bevoegde commissies van het Vlaamse Parlement. We volstaan hier met een beperkt overzicht van de beleidsdomeinen die in de SIF-convenants aan bod komen.

Omwille van 3 redenen moeten de cijfers gerelativeerd worden:

- Bij de samenstelling van de bedragen werden enkel de operationele doelstellingen in aanmerking genomen waarbij het thema als hoofddoel werd aangeduid in de databank.
- Ten tweede bleek bij nazicht de databank niet helemaal te kloppen. Voor enkele thema's is er een verschil in codering tussen de SIF-administratie en de functioneel bevoegde administraties (bv. cultuur, huisvesting, ruimtelijke ordening). Wegens tijdsgebrek kon niet voor alle verschilpunten een overeenstemming worden bereikt.

- Ten derde is het aangeven van de grenzen van de thema's voorwerp van inhoudelijke discussies en ontwikkelingen die in de schoot van het SIF niet kunnen worden beslecht. Wijkontwikkeling wordt gebruikt als een containerbegrip (van wijkgerichtheid tot wijkontwikkelingsplanning). Onder ruimtelijke ontwikkeling zitten eveneens elementen van mobiliteit, renovatie openbaar domein, rioleringswerken, en dergelijke... In de mate van het mogelijke zal per thema (wat is huisvesting, cultuur, welzijn, wijkontwikkeling, ...) opgegeven worden wat eronder wordt begrepen.

Voor de SIF+-gemeenten zijn de meest aan bod komende thema's in volgorde: Welzijn (25%), Huisvesting (20%) en Tewerkstelling (20%). Wijkontwikkeling (8%) en Ruimtelijke Ordening (10%) liggen dicht bij elkaar. Laag scoren economie (1%), veiligheid (1%), gezondheidszorg (0,3%), onderwijs (3%) en cultuur (3,9%). Voor coördinatie en informatie wordt bijna 5% gereserveerd.

Voor de waarborggemeenten zijn eveneens de meest scorende thema's tewerkstelling, welzijn en huisvesting. In volgorde van belang komt tewerkstelling op de eerste plaats, onmiddellijk gevolgd door welzijn. Huisvesting haalt 14%. Alle andere thema's zijn minimale cijfers.

Is het dezelfde verdeling als bij de SIF-plusgemeenten ? De verschilpunten met de SIF-plusgemeenten zijn :

- tewerkstelling komt eerst ipv welzijn;
- tewerkstelling (waarborg = 37,38%, SIF-plus = 20,56%) en welzijn (waarborg = 35%, SIF-plus = 25,06%) liggen qua cijfers beduidend hoger
- ruimtelijke ordening is veel minder aanwezig, idem voor wijkontwikkeling.

1.5. Administratieve ondersteuningsstructuur: het SIF-team

Het SIF-team van de Afdeling Provincies en Gemeenten, Administratie Binnenlandse Aangelegenheden staat in voor de administratieve verwerking en opvolging van het SIF.

Begin 1997 was het team volledig operationeel met de interne aanstelling van een coördinator. Daarmee bestaat het team uit 1 coördinator, 7 dossierbehandelaars, 2 financiële en 1 administratieve medewerker. Er zijn 308 gemeenten op te volgen, dit komt op ca. 42 dossiers per medewerker.

Voor 1997 waren de voornaamste opdrachten en taken :

- de administratieve procedure voor advisering van de beleidsplannen uitwerken;
- installatie ISOSIF en OKASIF;
- convenants 1997-99 onderhandelen en afsluiten;
- evaluatie SIF;
- participatie aan andere Vlaamse interdepartementale overlegorganen (VICA, ICEM);

- meewerken aan het strategisch plan Vlaanderen : partim stedelijk beleid (het SIF is haar speerpuntproject).

Voor 1998 zijn de voornaamste opdrachten en taken:

- de advisering van de beleidsplannen en het maximaal versimpelen van de administratieve procedures
- de opvolging van ISOSIF en OKASIF(overleg kabinetten-administratie);
- de resterende convenants 1997-99 onderhandelen en afsluiten;
- evaluatie SIF;
- de vooruitgangsrapportering vanuit de lokale besturen opvolgen en bij wijziging en aanpassing addenda bij de convenants ontwikkelen
- participatie aan andere Vlaamse interdepartementale overlegorganen (VICA, ICEM);
- meewerken aan het strategisch plan Vlaanderen: partim stedelijk beleid (het SIF is haar speerpuntproject);
- het ondersteuningsbeleid, in het geest van het pact met de lokale besturen verder ontwikkelen.

1.6. ISOSIF

Het Interdepartementaal Sturingsorgaan Sociaal Impulsfonds of afgekort ISOSIF is een horizontaal sturingsorgaan dat bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende administraties die betrokken zijn bij de uitwerking van het Sociaal Impulsfonds. De administraties/afdelingen die zich bezighouden met aspecten van het stedelijk beleid zijn hier dan ook vertegenwoordigd.

De coördinator van het team Sociaal Impulsfonds binnen de administratie Binnenlandse Aangelegenheden zit het ISOSIF voor.

De opdracht van het ISOSIF houdt enerzijds in dat er uitvoering gegeven wordt aan het inclusief beleid van de Vlaamse Gemeenschap binnen het kader van de strategische planning stedelijk beleid én anderzijds dat men zich bezig houdt met het scheppen van de randvoorwaarden voor een lokaal inclusief beleid.

Het takenpakket van het ISOSIF ziet er als volgt uit :

- advies met betrekking tot de ontwerpconvenanten 1997-1999 (van de SIF-plus-gemeenten en ex-VFIKgemeenten), met als doel een kwaliteitsverbetering van de convenanten);
- opstellen van het jaarlijkse evaluatierapport in verband met de voortgang van het Sociaal Impulsfonds en zelfevaluatie ISOSIF;
- de signalen vanuit de lokale besturen over de werking van de Vlaamse overheid verzamelen en verwerken in beleidsadviezen.

De nadruk lag in 1997 quasi volledig op het adviseren van de beleidsplannen 1997-1999 van SIF-plus-gemeenten. Alle beleidsplannen werden tijdig door ISOSIF besproken.

1.7. Wetenschappelijk onderzoek

Het SIF-decreet voorziet 20 miljoen voor “vorming, begeleiding, informatie en sensibilisering in het kader van het decreet” (programma 53.2, basisallocatie 12.03). Dit onderzoek spitst zich toe op het opdoen van ervaring omtrent de werking van het Sociaal Impulsfonds op de diverse beleidsniveaus. Het gaat om actieonderzoeken, waarbij ondersteuning en vaststellingen de mogelijkheid geven om snel in te spelen op sommige meer algemene knelpunten of kansen.

In dit kader werden een aantal onderzoeksopdrachten toegekend.

- Onderzoeksopdracht Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)

Oorspronkelijk werd aan de VVSG de opdracht toevertrouwd om een praktijkgerichte handleiding ter ondersteuning van het ontwikkelen van de beleidsplannen van kleine en middelgrote gemeenten op te maken. Met een addendum werd de opdracht op 1 april 1997 gewijzigd door op te nemen dat minimaal 25 lokale besturen ondersteund moesten worden bij de uitwerking van hun beleidsplan. Deze opdracht diende daarbij uitmonden in een inhoudelijk verslag waarin geëvalueerd wordt hoe het SIF-decreet in de praktijk functioneert.

Het resultaat was dat de VVSG in totaal 33 gemeenten met minder dan 15.000 inwoners (10% van de gemeenten) begeleid heeft. De bevindingen van dit onderzoek werden neergeschreven in “De begeleiding van het SIF-planningsproces in kleine en middelgrote gemeenten. Een praktijkverslag.”

Eind 1997 werd aan de VVSG, in opvolging van hun bevindingen gedurende het jaar 1997 een nieuwe, tweeledige onderzoeksopdracht toevertrouwd.

Enerzijds dient de VVSG binnen een samenwerkingsverband (kabinetten Peeters/Martens, ABA, WVC,APS, IF, VVP, Welzijnsconsortium, en vier pilootgemeenten Gent, Antwerpen, Genk en Maasmechelen) een set van indicatoren te ontwikkelen voor het monitoring- en auditiesysteem in de SIF-plusgemeenten en verleent ze steun aan het SIF-team en de Vlaamse steden en gemeenten bij de aanmaak van beheers- en beleidsindicatoren voor de SIF-beleidsplannen.

Anderzijds zal de VVSG operationele ondersteuning verlenen in het kader van het ontwikkelen en documenteren van de opvolging van beleidsindicatoren van het Strategisch Plan Stedelijke Problematiek en van het Strategisch Plan Zorgzaam Vlaanderen.

- Onderzoeksopdracht Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP)
- Het betreft hier een actieonderzoek omtrent de mogelijkheden en drempels voor een samenwerking tussen provincies en lokale besturen in het kader van SIF-beleid. De beleidsplannen van alle waarborggemeenten zullen gescreend worden op drie soorten acties nl. thuiszorg, huisvesting en tewerkstellingsinitiatieven, om mogelijke intergemeentelijke samenwerking hierrond te stimuleren.
- Onderzoeksopdracht Welzijnsconsortium Kortrijk

De eerste onderzoeksopdracht betrof een rapport over de knelpunten, die een rol spelen bij het opzetten van bovengemeentelijke initiatieven en van mogelijkheden, die een samenwerking op intergemeentelijk vlak toelaten.

De knelpunten en beleidsaanbevelingen gaven aanleiding voor het toekennen van een nieuw onderzoek, namelijk een actieopdracht rond intergemeentelijke samenwerking in het kader van het SIF, meer bepaald tussen een SIF-plus gemeenten en de omliggende waarborggemeenten.

2. Vlaams inclusief stedelijk beleid

Het Sociaal Impulsfonds is een essentieel instrument voor het voeren van een doeltreffend stedelijk beleid. Daarnaast is het evenzeer belangrijk om een samenhangend stedelijk beleid te ontwikkelen waarvan de verantwoordelijkheid gedragen wordt door de volledige Vlaamse regering en de administratie. De Vlaamse minister van Binnelandse Aangelegenheden en Huisvesting kreeg daarbij uitdrukkelijk de bevoegdheid het inclusief stedelijk beleid te coördineren.

Wat het Vlaams beleid gerealiseerd heeft ter versterking van het stedelijk beleid zal hierna kort opgesomd worden.

2.1. Het Mercuriusfonds

Dit fonds bedraagt 1 miljard frank en wil de binnenstedelijke commerciële centra ondersteunen. In een eerste fase moesten de gemeenten een strategisch-commercieel plan voorleggen. Voor de opmaak van deze plannen konden de gemeenten een subsidie van maximaal 1,5 miljoen frank krijgen. In een tweede fase moeten concrete investeringsprojecten uitgewerkt worden die kaderen in het plan. De voorzitter van ISOSIF werd opgenomen in de technische begeleidingsgroep.

In haar vergadering van dinsdag 26 mei 1998 heeft de Vlaamse regering beslist om haar goedkeuring te hechten aan 38 projecten van 22 steden en gemeenten. Het gaat om de gemeenten Bilzen, Genk, Hasselt, Maaseik, Sint-Truiden en Tongeren in de provincie Limburg, Eeklo, Gent, Oudenaarde, Ronse en Wetteren in de provincie Oost-Vlaanderen, Blankenberge, Brugge, Diksmuide, Kortrijk en Veurne in de provincie West-Vlaanderen, Boom, Mechelen en Lier in de provincie Antwerpen, Diest, Halle en Vilvoorde in de provincie Vlaams-Brabant. Met de goedgekeurde projecten gaat een investeringsbedrag van 5,9 miljard BEF gepaard. De

geselecteerde projecten kunnen een vrij sterke impuls betekenen voor het handelscentrum van de betrokken gemeenten en steden. De voorbeeldfunctie van deze projecten kan bovendien andere lokale besturen en privé-investeerders ertoe aanzetten om gelijkaardige initiatieven op te zetten.

Er is tevens een ongekennde dynamiek en samenwerking tussen het lokale bestuur en handelaars tot stand gekomen.

2.2. Huisvesting

De Vlaamse Wooncode reikt de lokale besturen en de sociale huisvestingsmaatschappijen instrumenten aan om de leegstand en de verkrotting beter aan te pakken (sociaal beheerrecht, recht van voorkoop,...). Inbreidingsgerichte, kleinschalige en/of gemengde woonprojecten krijgen prioriteit én hogere subsidies. Bovendien introduceert de Vlaamse Wooncode algemeen geldende woonkwaliteitsnormen die onder bepaalde voorwaarden toelaten om renovatiewerken op te leggen of de woningen te laten slopen en waaraan, voor huurwoningen, sancties zijn verbonden waaraan men zich enkel kan onttrekken op voorlegging van een conformiteitsattest.

De artikelen 28 en 29 van de Vlaamse Wooncode betrekken de lokale besturen meer dan vroeger bij de uitbouw -binnen het kader van het Vlaamse woonbeleid- van het woonbeleid. Hierbij worden de sociale huisvestingsmaatschappijen als de bevoorrechte uitvoerders erkend.

In het kader van de gewestelijke heffing op de leegstand en de verkrotting worden alle leegstaande en verwaarloosde gebouwen en woningen geïnventariseerd en eventueel aan een heffing onderworpen.

Een campagne wonen in de stad heeft de aantrekkelijk kanten van het leven in de stad in de verf gezet. De middenstand verleende haar medewerking.

Het 9 miljard kernenprogramma is weliswaar niet beperkt tot de stedelijke kernen maar kan beschouwd worden als een betekenisvolle bijdrage in het kader van het inclusief stedelijk beleid.

Op 27 januari 1998 besliste de Vlaamse regering om het Vlaams Woningfonds toe te laten leningen ook te verstrekken aan gezinnen met twee kinderen in de volgende kernsteden: Antwerpen, Gent, Brugge, Mechelen, Leuven, Vilvoorde, Tienen, Blankenberge, Kortrijk, Menen, Oostende, Aalst, Dendermonde, Eeklo, Geraardsbergen, Ronse, Genk, Maasmechelen, Tongeren, Turnhout, Hasselt en Sint-Niklaas. De uitbreiding is ook mogelijk in de volgende gemeenten in Vlaams Brabant: Drogenbos, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Overijse, Sint-Genesius Rode, Tervuren, Wemmel en Wezembeek-Oppem.

2.3. Lokale besturen

De Commissie Bestuurlijke organisatie (CBO) bracht in april 1997 een advies uit over de toekomstige organisatie van het Vlaams binnenlands bestuur en over de vraag hoe de bestuursorganisatie tussen gemeenten, de provincies en het Vlaamse niveau moet worden opgebouwd.

Op basis van reacties van o.m. de lokale besturen werd in december 1997 een addendum bij het CBO-advies (samen met het advies van het College van Secretarissen-generaal over de subsidiariteit) aan de Vlaamse regering meegedeeld. De bevoegde parlementaire commissie wijdde vele besprekingen aan het rapport. Het is de bedoeling om deze eind 1998, begin 1999 af te ronden.

Een deel van het CBO-advies zal worden gerealiseerd in het kader van het Pact met de gemeenten en de OCMW's.

Met de convenants inzake stedelijk beleid, mobiliteit en milieu is het partnerschap tussen de Vlaamse regering en de lokale besturen reeds in uitvoering. Dit partnerschap wordt verruimd en uitgebouwd tot een "pact met de gemeenten". Voor de verdere uitwerking daarvan zal onder meer gebruik worden gemaakt van het advies van de Commissie Bestuurlijke organisatie evenals van de signalen naar de Vlaamse regering vanuit onder meer de gemeenten, de OCMW's en de provincies. Voor meer informatie over het Pact leze men de Beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden 1998.

2.4. Werkgelegenheid

Door een substantiële versterking van het werkervaringsbeleid kunnen 6.000 werkervaringsplaatsen worden opgestart bij de lokale besturen en vzw's. Een aanzienlijk aantal werkervaringsplaatsen werd toegewezen aan SIF+-gemeenten. Verder werden instrumenten ontwikkeld die de uitbouw van de sociale economie in het algemeen ondersteunen met name de sociale werkplaatsen en invoegbedrijven waarop door de lokale overheden kan ingespeeld worden.

Door de versterking van de STC's en het opnemen van het lokale niveau in de STC-werking werd er resoluut gekozen voor de verdere uitbouw en versterking van het subregionale arbeidsmarktbeleid, waardoor het lokale niveau werkgelegenheidsbeleid kan concretiseren.

Tussen de Vlaamse overheid, de VDAB en de gemeente/stad worden tewerkstellingsconvenants afgesloten. De samenwerking concentreert zich rond de werkgelegenheid op gemeentelijk niveau.

De kwalitatieve cao 1995-1996 bevat de aanbeveling dat de lokale besturen een zogenaamde sociale paragraaf in de bestekken van overheidsopdrachten inlassen zodat minimum één langdurig werkloze aan de slag kan (de zgn. sociale clausule). Deze aanbeveling voert een vraag van het Algemeen Armoedeverslag uit en levert

een bijdrage aan het lokaal tewerkstellingsbeleid. In oktober/november 1998 zal de Vlaamse regering haar goedkeuring hechten aan de omzendbrief betreffende de tewerkstellingsparagraaf.

Op voorstel van de Vlaamse regering erkende de Europese Commissie ook twee zogenaamde Tewerkstellingspacten, namelijk de regio Halle-Vilvoorde en de regio Tongeren. In deze regio's wordt een partnerschap ontwikkeld in functie van het uitbouwen van een strategie, gericht op het ontwikkelen van de werkgelegenheid. Aan deze partnerschappen participeren de lokale en regionale besturen, de sociale partners, bedrijven, de GOM en STC, VDAB,...

2.5. Openbaar vervoer en mobiliteitsconvenants

De Vlaamse regering laat haar investeringsbeleid inzake openbaar vervoer en wegeninfrastructuur sterk bepalen door de mobiliteitsconvenants. Het uitgangspunt van deze mobiliteitsconvenants is de planmatige en multimodale aanpak van de mobiliteitsproblematiek.

Het mobiliteitsconvenant gaat uit van een globale mobiliteitsvisie en wordt gebruikt als hefboom om een mobiliteitsbeleid uit te bouwen, waarin de verantwoordelijkheid wordt verdeeld tussen het Vlaamse gewest, de gemeentelijke overheden en de Vlaamse Vervoersmaatschappij De Lijn.

Gezien de positieve resultaten werden de kredieten voor de mobiliteitsconvenants in 1997 opgetrokken tot 450 miljoen fr en in 1998 zelfs tot 650 miljoen fr.

Op 23 juli 1998 keurde de Vlaamse regering een evaluatienota van de mobiliteitsconvenants goed.

2.6. Milieuconvenants

In 1997 werden nieuwe milieuconvenants voorgelegd aan de Vlaamse steden en gemeenten. Hierbij werd op maximale wijze rekening gehouden met de lokale noden en mogelijkheden door aanvullend op een basisovereenkomst acht optionele subovereenkomsten aan te bieden.

Binnen het dicht bebouwde stedelijk weefsel dienen, waar mogelijk, nieuwe ontwikkelingen geconcentreerd te worden gericht op het behoud en herstel van ecologische infrastructuur.

Om de doelstellingen te realiseren i.c. meer natuur en minder restafval in de stad kunnen MINA-werkers ingezet worden. Tot op heden kunnen hierdoor ruim 180 (voor de centrumsteden 32) langdurig werklozen opnieuw werkervaring opdoen.

2.7. Welzijn en gezondheid

In buurten met een hoge concentratie van kansarme gezinnen met jonge kinderen werden preventieve zorgcentra opgericht. Er worden Regiohuizen geopend, die in de gemeenten met een centrumfunctie zullen gelegen zijn.

Via het decreet op de thuiszorg is het de bedoeling de doelgroep te informeren i.f.v. de erkenning van plaatselijke en regionale dienstencentra.

Het Vlaams actieplan zorgbeleid ouderen (VAZO) is vooral voor de steden belangrijk, de concentratie van ouderen in de steden is een belangrijke subgroep binnen de kansarme buurten en in de steden in het algemeen.

Een groot deel van de middelen voor Gezins- en Bejaardenhulp, de Opleidingscentra, de Gezinsopvoedkundige activiteiten, de Centra Integrale gezinszorg en de Centra Ontwikkelingsstoornissen werd reeds in het verleden naar de verstedelijkte gebieden georiënteerd.

Onder meer via het Vlaams Fonds voor gehandicapten werd met VIPA-ondersteuning de leefbaarheid van steden bevorderd door kleinschalige projecten waarbij voorzieningen voor ouderen en gehandicapten worden ingebed.

Er werd gewerkt aan een concept rond buurtwerk. Buurtwerk is vooral van belang in 'kansarme buurten' en kan aldus een onderdeel vormen van wijkontwikkeling en wijkontwikkelingsplannen (WOP), een belangrijk aandachtspunt voor het stedelijk beleid. Het concept zou als richtsnoer kunnen gehanteerd worden voor het beoordelen van de WOP's in het kader van het Sociaal Impulsfonds.

Het afgelopen jaar kregen de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) een aantal projecten toegewezen die gericht zijn op het bereiken van kansarmen, vooral in stedelijke gebieden.

Het werken met gezinnen in de jeugdbijstand wordt extra bemoeilijkt waar dit werken zich situeert in grootstedelijke kaders met negatieve invloed op het gezinsfunctioneren en met belemmerende groeikansen van kinderen en jongeren als gevolg.

Het helpen en ondersteunen van het gezin zal zich bijgevolg prioritair richten op het verminderen van de draaglasten en op verbetering van het leefkader. Dit vertaalt zich niet alleen in het individueel hulpaanbod, maar ook in het aansluiten bij regionale netwerken waar programma's worden ontwikkeld vanuit een inclusief jeugdbeleid.

Preventieprogramma's die aansluiten bij de kinderrechten thematiek - zoals recht op gezondheid, culturele en sociale ontwikkeling, recht op onderwijs en spel - vormen het tweede spoor waarop het werken aan een stedelijk beleid gestalte krijgt. Regionaal wordt waar mogelijk aansluiting gezocht bij jeugdbeleidsplannen, acties inzake armoedebestrijding, buurtactiviteiten en -overleg e.d.m. De samenstelling van de Preventiecellen bevordert de aandacht voor de diverse levensfacetten van kinderen en jongeren, zodat vooral comités met grootstedelijke vestiging aandacht hebben voor een meer stedelijke benadering vanuit de invalshoek van de belangensfeer van het kind.

2.8. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

De visie die het RSV formuleert over de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen gaat uit van vier basisdoelstellingen. Eén hiervan is de selectieve uitbouw van de stedelijke gebieden, het gericht verweven en bundelen van functies en voorzieningen, waaronder ook de economische activiteiten, binnen de stedelijke gebieden. Hierbij gaat absolute prioriteit naar een zo goed mogelijk gebruik en beheer van de bestaande stedelijke structuur. Daarom zal in de stedelijke gebieden een beleid worden gevoerd waarvoor ontwikkeling, concentratie en verdichting uitgangspunten zijn, maar dat steeds respect heeft voor de draagkracht van het stedelijk gebied. Dit betekent dat het beleid gericht zal zijn op het creëren van een aanbod aan bijkomende woningen in een kwalitatieve woonomgeving, op het voorzien van kwantitatieve en kwalitatieve ruimte voor economische activiteiten, op het versterken van het stedelijk functioneren (diensten, gemeenschapsvoorzieningen, stedelijke voorzieningen,...) en op het stimuleren van andere vormen van mobiliteit. Dit 'aanbodbeleid' in het stedelijk gebied is essentieel om verdere uitzwerming, lintbebouwing en wildgroei van allerhande activiteiten in het buitengebied te voorkomen.

Het ontwerpdecreet werd principieel door de Vlaamse regering goedgekeurd, en ligt nu voor ter advies aan de Raad van State.

2.9. Toerisme

Er werd een inspanning geleverd (50 miljoen) om via hotelpremies de kwaliteit van de binnen de stedelijke gebieden gelegen hotels te verbeteren.

Toerisme Vlaanderen subsidieert instellingen voor sociaal toerisme in stedelijke gebieden en campeerinfrastructuur aan de Kust (bv. vakantiehuisen in Oostende of Blankenberge), jeugdherbergen (bv. in Gent en Tongeren) en jeugdvakantiehuisen (bv. in Brussel en Herentals).

Daarnaast worden jaarlijks projecten die de toeristische aantrekkelijkheid van een regio of stad verhogen extra betaald.

De Vlaamse steden vormen een speerpunt van het marketingbeleid. Dit beleid steunt op een aantal basisprincipes, waarvan het eerste stelt dat de bestemming Vlaanderen gestructureerd wordt volgens 3 macroproducten; de Kust, de kunststeden en Groen Vlaanderen.

Twee van de drie macroproducten (kunststeden en kust) vertrekken dus van stedelijke entiteiten. Deze opdeling wordt in de uitvoering van het gehele marketingbeleid doorgetrokken.

Bijzondere aandacht verdient de problematiek van de permanente bewoning op campings. Een studie toont aan dat voor sommige sociale groepen stadsvlucht en permanente bewoning op campings sterk gelieerd zijn.

De resultaten van dit onderzoek wijzen uit dat het om een relatief omvangrijke groep gaat. Het aantal gezinnen dat permanent woont op kampeerreinen bedraagt om en bij de 2400 volgens een studie van Toerisme Vlaanderen of 4270 personen.

Om op korte termijn tot oplossingen te komen werd een interdisciplinaire technische werkgroep opgericht. De werkgroep heeft als hoofdtaak het uitwerken van voorstellen om de problematiek van het permanent wonen in caravans in recreatieve gebieden af te bouwen en duurzame oplossingen uit te werken voor de herhuisvesting van de permanente bewoners. Medio 1998 resulteerde de besprekingen in een concreet werkscenario. De gemeenten met minstens 10 permanente gezinnen in campingbewoning, dienen een progressief begeleidingsplan uit te werken samen met de betrokken partijen. Mogelijk komen deze gemeenten in aanmerking voor een in tijd beperkt uitdoofscenario. De andere gemeenten met een eerder beperkte campingbewoning dienen tegen eind 1999 in overleg met de betrokkenen tot een definitieve afbouw te komen.

2.10. Schoolopbouwwerk

Met betrekking tot schoolopbouwwerk heeft de Vlaamse Regering op 23 juli 1997 een visietekst goedgekeurd waarin de doelstellingen van het schoolopbouwwerk werden gestroomlijnd. Deze tekst werd gehanteerd bij het bespreken van de schoolopbouwwerkinitiatieven in het kader van het Sociaal Impulsfonds.

Schoolopbouwwerk vormt slechts één luik van het onderwijsbeleid. Het heeft tot doel zowel kansarme ouders als leerlingen te ondersteunen. Om te komen tot reële resultaten zijn afspraken nodig evenals afstemming tussen het binnenschools en buitenschools beleid op dit vlak. Van een werking schoolopbouwwerk, enkel gericht op het aspect participatie, kan men niet verwachten dat dit de doorstroming van de kansarme leerlingen naar algemeen vormend, technisch en kunstsecundair zal verbeteren. Effectieve resultaten zijn enkel mogelijk indien men op beide terreinen tegelijkertijd en gecoördineerd werkt. Minimaal zijn afspraken noodzakelijk omtrent samenwerking van de OVB-scholen met schoolopbouwwerk.

2.11. Armoede

Aangezien de nieuwe armoede zich vooral binnen de stedelijke context, meer bepaald in de achtergestelde wijken zijn volgende initiatieven ook vermeldenswaardig:

- het decreet op gegarandeerde levering van water, gas en elektriciteit
- de tussenkomst in de mobiliteitskost voor bestaansminimumtrekkers
- de omzendbrief m.b.t het opstellen van een noodplan winterhulp

In het kader van de Vlaamse Intersectorale Commissie Armoedebestrijding wordt momenteel een vormingspakket uitgewerkt, i.s.m. de doelgroeporganisaties dat zich richt tot de ambtenaren die lid zijn van de VICA. Het thema van deze vorming zal de participatie van de doelgroeporganisaties aan het beleid zijn. Om het inclusieve beleid te bevorderen werd de coördinator van het SIF-planningsteam opgenomen in de VICA, terwijl de VICA-voorzitter deel uitmaakt van ISOSIF.

2.12. Brusselse Aangelegenheden

De strategische doelstellingen van het Sociaal Impulsfonds worden geconcretiseerd in het SIF beleidsplan dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie coördineert en opvolgt

De VGC ontvangt voor de realisatie van het SIF-beleid in Brussel een jaarlijkse geïndexeerde dotatie van 80 miljoen frank. In het kader van de begroting 1999 is het de intentie om die voorafname te verhogen tot 100 miljoen frank.

De Vlaamse regering werkt samen met de VGC aan een campagne die de troeven van Brussel als woonstad -ook voor Vlamingen- moet in de verf zetten. Er werd een infocentrum opgericht waar éénieder nuttige informatie kan bekomen.

Voor het jeugdwerkbeleidsplan 1998 bedraagt het aandeel voor de VGC in de enveloppe 25,7 miljoen frank.

Op een globale begroting van 1.4 miljard voor Brussel 2000 is er input van de Vlaamse gemeenschap van 160 miljoen op voorwaarde dat het opzet een blijvende impact heeft op het maatschappelijk leven.

Projecten van Vlaamse organisaties die werk willen maken van wijkontwikkeling en hierbij de buurbewoners betrekken, kunnen in aanmerking komen voor projectsubsidies ter begeleiding van dit proces.

2.13. Gelijkekansenbeleid

Binnen het domein van de gelijke kansen gaat aandacht naar de toegankelijkheid van openbare gebouwen, straten en pleinen en van het openbaar vervoer voor mensen met een verminderde beweeglijkheid.

In een dicht bebouwde stedelijke omgeving met een veelal verouderde bevolking in de binnenstad is toegankelijkheid een belangrijk aspect voor de participatie van deze bevolkingsgroepen aan het sociale leven.

Om het beleid van de Vlaamse regering inzake minderhedenbeleid mogelijk te maken zijn de lokale besturen een essentiële partner. Het beleid zal immers in de eerste plaats daar moeten verwezenlijkt worden waar de minderheden wonen en werken. Het afgelopen jaar werd op diverse terreinen getracht de lokale besturen te stimuleren tot en te ondersteunen in het voeren van een minderhedenbeleid.

In de SIF-overeenkomsten van de lokale besturen die scoren op de SIF-indicator migranten of een LIC hebben, werd een resultaatgericht programma lokaal minderhedenbeleid opgenomen. Dit programma bestond uit 10-punten die volgens wetenschappelijk onderzoek essentieel zijn om een goed lokaal minderhedenbeleid te voeren. De punten werden op maat van de gemeenten in de betrokken overeenkomsten opgenomen. Er werd rekening gehouden met de ervaring van de

gemeente op dit beleidsterrein. Aan de meeste gemeenten is tegen eind 1998 een beleidsplan inzake minderhedenbeleid gevraagd.

Een ronde tafel met alle SIF-plus gemeenten over etnisch minderhedenbeleid werd georganiseerd in september 1998.

Aan de integratiecentra werd de uitdrukkelijke opdracht gegeven om de lokale besturen te ondersteunen bij de uitwerking en uitvoering van hun lokaal minderhedenbeleid. Hiertoe werd een administratieve omzendbrief verstuurd, waarin de lokale besturen, samen met de migrantengemeenschappen worden aangeduid als de prioritaire partners voor de integratiecentra.

In het decreet voor etnisch-culturele minderheden wordt uitdrukkelijk de rol van de lokale besturen in de realisatie van het minderhedenbeleid gevaloriseerd. Gemeenten zullen beroep kunnen doen op cofinanciering voor het opzetten van een gemeentelijke integratiedienst.

2.14. Financiën

De Vlaamse regering keurde voor Antwerpen een schuldherschikking goed waardoor Antwerpen een extra budgettaire ruimte van 750 miljoen per jaar verkrijgt, die als volgt wordt ingevuld:

- extra ruimte van 600 miljoen frank per jaar (gedurende 4 jaar), die uitsluitend wordt aangewend ter ondersteuning van de maatregelen om het economisch draagvlak van de stad te versterken
- 150 miljoen frank die overgebracht wordt naar het pensioenfonds.

De beursgang van het Gemeentekrediet-Dexia spijsde de kas van vele steden en gemeenten en diende te gaan naar de schuldafbouw.

2.15. Gezondheidsbeleid

In 1998 wordt de preventieve gezondheidszorg in Vlaanderen op een nieuwe leest geschoeid. Verspreid over Vlaanderen zullen een 20-tal netwerken voor lokaal gezondheidsoverleg groeien, LOGO genoemd. Zij zullen instaan voor de vertaling van de algemene Vlaamse preventie-programma's in concrete preventie-acties. Zij beschikken daarbij uiteraard ook over ruimte om eigen, lokale accenten te leggen in samenwerking met bestaande initiatieven

3. Internationale projecten

URBAN

URBAN (1994-1999) is een initiatief van de Europese Commissie met bijdragen vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling(EFRO) en van het Europees Sociaal Fonds(ESF). Het werd in 1994 opgestart als pilootproject binnen de EU om een beleid te ontwikkelen ter verbetering van de leefbaarheid in de achtergestelde buurten van grote steden.

Voor het URBAN-programma in Antwerpen-Noord werd door de EU oorspronkelijk 100 miljoen vrijgemaakt. De Vlaamse regering deed een inbreng van 90 miljoen en de stad stelde 400 miljoen ter beschikking. In 1997 werd de EU-bijdrage nog aangevuld met 30 miljoen.

Het programma richt zich op vier doelstellingen:

- het aantrekkelijker maken van het stadsdeel voor bewoners en investeerders(het Permeke gebouw, project Longueville, jeugdcentrum Borgerhout)
- het stimuleren van het economisch leven in de buurt(acties: winkelstraatmanager, bedrijvencentrum NOA, etnisch ondernemen)
- het versterken van het sociaal weefsel (premie op actie, pleinbegeleiding, netwerkvorming)
- het aanbieden van opleiding en vorming voor werklozen en laaggeschoolden(de Wijkkrant, sociaal restaurant, Vitamine W-projecten)

Contacten met Nederland

De recente politieke aandacht voor de stedelijk problematiek is niet beperkt tot Vlaanderen. Stadsvernieuwing en wijkontwikkeling wordt meer en meer een Europese aangelegenheid. Voortrekkers in Europa zijn o.m. Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

Met de toenmalige Nederlandse Staatssecretaris voor Binnenlandse Zaken, de heer Jacob Kohnstamm werd een op 10 september 1996 een intentieverklaring ondertekend voor samenwerking in het kader van het stedelijk beleid.

In het licht van het Nederlands EU-voorzitterschap werd in de eerste helft van 1997 het contact met Nederland intens samengewerkt om ook op het Europese niveau aandacht te vragen voor het stedelijke beleid, vooral in het licht van Agenda 2000 en het herinvullen van de structuurfondsen. Er werd geparticipeerd aan de informele ministerconferentie stedelijk beleid in Noordwijk(1997) en Glasgow(1998).

Voor het komende jaar wordt een gezamenlijk lerend netwerk opgezet met Nederland. De respectievelijke administraties Binnenlandse Zaken en Welzijn, de Koning Boudewijnstichting en de Stichting Jonckers-Verwey vormen de stuurgroep. Concreet worden vier workshops opgezet rond volgende themata:

- diagnose en beleidsstrategie
- combinaties tussen sociale, economische en ruimtelijke aspecten van stedelijk beleid
- evaluatie, reflectie en ondersteuning
- vitaliserende praktijken op de werkvloer

Deze workshops moeten uitmonden in een conferentie 'vitale stad' tegen eind 1999.

Beleidsintenties stedelijk beleid 1998-1999

Hierna zal een kort overzicht worden gegeven van de beleidsinvulling voor het komende begrotingsjaar.

4.1. SIF-convenants

De administratieve procedures en afspraken verder vereenvoudigen houden en direct communiceren (o.m. groepsbijeenkomsten) met de gemeenten, zowel SIF-plusgemeenten als waarborggemeenten.

Daarnaast zal de administratie tegen eind 1998 voorstellen formuleren zodat de overgang van het convenant 1997-1999 naar het convenant 2000-2002 zo vlot mogelijk kan verlopen.

4.2. Samenwerking OCMW en gemeente

Ter voorbereiding van het convenant 2000-2002 zal de samenwerking OCMW/gemeente blijvend worden aangemoedigd en met respect voor de lokale autonomie waar nodig versterkt. Goede voorbeelden van samenwerking zullen worden verzameld en verspreid.

4.3. Partnerschap met de gemeenten

In het kader van het partnerschap met de gemeenten zal het Vlaamse communicatiebeleid blijven aandacht besteden aan de verwezenlijkingen van het SIF op het terrein.

Voor 1998 worden ronde-tafels georganiseerd voor de gemeenten. Het zullen momenten zijn om succesvolle ervaringen uit te wisselen rond mogelijk de volgende onderwerpen: werking stuurgroep, lokaal communicatiebeleid, lokale werkgelegenheid, participatiebeleid, intergemeentelijke samenwerking, lokale samenwerking tussen de verschillende administratieve diensten.

Voor een aantal gemeenten (Genk, Maasmechelen, Antwerpen) heeft de Vlaamse overheid middels het convenant zich ertoe geëngageerd om gezamenlijk een aantal indicatoren te ontwikkelen. De samenwerking met de gemeenten wordt voortgezet met het oog op een bruikbaar meetinstrument (o.m. leefbaarheidsindex) voor andere gemeenten. Het verdient daarom aanbeveling om het gestarte monitoring- en auditingproject van de Afdeling Planning en Statistiek te verlengen.

4.4. Lokale creativiteit en vernieuwing

T.b.v. de convenants 2000-2002 zal ISOSIF de ontwikkelingen en ervaringen i.v.m. de intergemeentelijke samenwerking bundelen en evalueren. Meer concreet zal ISOSIF de mogelijkheden en knelpunten inventariseren voor gemeentelijke samenwerking binnen de verschillende administraties.

Moties

- Met redenen omklede motie tot besluit van de op 20 mei 1998 door de heer Georges Cardoen in commissie gehouden interpellatie over de groeiende nood aan gedifferentieerd stads- en plattelandsbeleid. (10-06-98, 98/23.06/med.1)

Opvolging:

De plattelandsproblematiek heeft te maken met een aantal factoren: het verzwakken van de familiale verbanden en het sociaal weefsel, de minder comfortabele huisvesting in de kernen, de vergrijzing van de bevolking en de beperktere sociale infrastructuur en voorzieningen, een zwakkere bestuurskracht, de verarming van een deel van de bevolking.

Om die problematiek aan te pakken wordt en werd het reguliere beleid versterkt:

- inzake huisvesting verwijzen we naar het kernenprogramma, waarbij 9 miljard geactiveerd werd;
- acties voor ouderen en huisvesting (Handboek Wonen van Ouderen)
- het stimuleren van sociale huisvesting, ook in de plattelandsgemeenten, door de verhoging van het huisvestingsbudget tot 6 miljard (zie beleidsbrief huisvesting);
- de Sif-convenanten in de waarborggemeenten;
- stimuleren van intergemeentelijke samenwerking om de bestuurskracht te verhogen, en het aanbod van sociale infrastructuur te intensifiëren;
- het Pact met de gemeenten en de steden (zie beleidsbrief Binnenlandse Aangelegenheden);
- onderzoek naar de versterking/objectivering van de bestuurskracht via de structurele fondsen;
- het ontwikkelen van de zorgverzekering voor ouderen.